

TĂNG CƯỜNG BẢN CHẤT GIAI CẤP CÔNG NHÂN CỦA QUÂN ĐỘI THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN NGỌC HỒI *

QUÂN đội nhân dân Việt Nam mang bản chất giai cấp công nhân. Không ngừng bồi dưỡng, tăng cường bản chất giai cấp công nhân của quân đội là một nội dung căn bản, nhất quán liên quan đến xây dựng quân đội luôn luôn vững mạnh về chính trị. Điều đó đã được khẳng định trong hệ thống quan điểm của Hồ Chí Minh, là công hiến quý báu của Người vào kho tàng lý luận về xây dựng quân đội cách mạng ở một nước nông nghiệp, kinh tế chậm phát triển. Tư tưởng đó bắt nguồn từ sự thấm nhuần sâu sắc những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lê-nin về bản chất giai cấp của quân đội mà Người đã tiếp thu trong quá trình tìm đường cứu nước và từ thực tiễn tổ chức, xây dựng, lãnh đạo quân đội ta.

Nhận thấy con đường đấu tranh giành độc lập tự do cho dân tộc Việt Nam chỉ có thể là con đường cách mạng vô sản, mà "dân chúng công nông là gốc cách mệnh", nên ngay từ năm 1930, Hồ Chí Minh đã chủ trương "tổ chức ra quân đội công nông" - quân đội kiểu mới của giai cấp công nhân do Đảng Cộng sản lãnh đạo. Và trong quá trình lãnh đạo, xây dựng, giáo dục, rèn luyện quân đội ta, Người luôn giành sự quan tâm đặc biệt đến việc bồi dưỡng, giữ vững, tăng cường bản chất giai cấp công nhân của quân đội. Người yêu cầu: "Xây dựng quân đội - một quân đội nhân dân thật mạnh, dưới sự lãnh đạo của

giai cấp công nhân và của Đảng"⁽¹⁾. Phân tích một cách sâu sắc đặc điểm của cách mạng Việt Nam và sự ra đời của quân đội kiểu mới từ phong trào đấu tranh chính trị của quần chúng ở một nước giai cấp công nhân chiếm một tỷ lệ không lớn trong dân cư, Hồ Chí Minh đã xử lý tài tình mối quan hệ giữa dân tộc và giai cấp trong xây dựng bản chất chính trị - xã hội của quân đội ta, làm cho bản chất giai cấp công nhân của quân đội không những không đối lập, mà còn thống nhất và gắn bó chặt chẽ với tính nhân dân và tính dân tộc chân chính. Người khẳng định: "Quân đội ta có tinh thần yêu nước chân chính, lại có tinh thần quốc tế vô sản cao cả, luôn luôn đoàn kết với nhân dân và quân đội các nước xã hội chủ nghĩa anh em"⁽²⁾. Vì thế, nội hàm của phạm trù "quân đội nhân dân" trong tư tưởng Hồ Chí Minh đã bao gồm các yếu tố đặc trưng của "quân đội kiểu mới của giai cấp vô sản".

Theo Người, bản chất giai cấp công nhân của quân đội phải được thể hiện trước hết ở quan hệ giữa quân đội với Đảng Cộng sản, quân đội

* PGS, TS, Đại tá, Phó giám đốc Học viện Chính trị - Quân sự

(1) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1995, t 7, tr 220

(2) Hồ Chí Minh: *Sđđ*, t 11, tr 350

phải đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản. Người nhiều lần yêu cầu phải tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trong quân đội, bởi đó là nhân tố quyết định bản chất cách mạng, sức mạnh chiến đấu và chiến thắng của quân đội ta. Không có sự lãnh đạo của Đảng, quân đội sẽ mất phương hướng chính trị trong hoạt động và sẽ không còn là công cụ bạo lực của Đảng trong quá trình tiến hành cuộc cách mạng vô sản. Người khẳng định: Quân đội ta có sức mạnh vô địch, vì nó là một quân đội nhân dân do Đảng ta xây dựng, lãnh đạo và giáo dục.

Nhận thấy thành phần xuất thân của quân nhân chủ yếu từ nông dân và các tầng lớp lao động khác, Hồ Chí Minh coi quá trình xây dựng, bồi dưỡng bản chất giai cấp công nhân trong quân đội là quá trình quán triệt bản chất giai cấp công nhân của Đảng Cộng sản vào quân đội. Quá trình đó phải được tiến hành thường xuyên cả về phương diện chính trị, tư tưởng và tổ chức để cho mọi quân nhân, khi vào quân ngũ, vốn có lòng yêu nước, chí căm thù giặc và khát vọng độc lập, tự do cho dân tộc, sẽ từng bước giác ngộ lập trường giai cấp công nhân, chuyển từ ý thức dân tộc lên ý thức xã hội chủ nghĩa.

Theo đó, về *phương diện chính trị*, Hồ Chí Minh đòi hỏi mọi hoạt động của quân đội phải phục tùng đường lối chính trị của Đảng, phải lấy mục tiêu, lý tưởng của Đảng là *độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội* làm mục tiêu chiến đấu. Điều đó được cụ thể hóa ở việc quân đội phải hoàn thành tốt cả ba chức năng *chiến đấu, công tác và lao động sản xuất*, luôn luôn "trung với Đảng, hiếu với dân, sẵn sàng chiến đấu hy sinh vì độc lập, tự do của Tổ quốc, vì chủ nghĩa xã hội. Nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng"⁽³⁾. Về *phương diện tổ chức*, Người đòi hỏi việc tổ chức quân đội phải phù hợp với đường lối chính trị, quân sự và tổ chức của Đảng; phải thiết lập hệ thống tổ chức đảng trong quân đội, bố trí hệ thống cán bộ chính trị và cơ quan chính trị để chăm lo công tác đảng, công tác chính trị trong quân đội. Chính Người đã

trực tiếp chỉ đạo xây dựng Đội Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân - tiền thân của Quân đội nhân dân Việt Nam ngày nay, theo mô hình: lấy chi bộ đảng làm hạt nhân lãnh đạo và bên cạnh người chỉ huy quân sự có chính trị viên - người đại diện của Đảng chăm lo mặt chính trị của Đội. Về *phương diện tư tưởng*, Người yêu cầu phải lấy nền tảng tư tưởng của Đảng là chủ nghĩa Mác - Lê-nin làm nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho các hoạt động của quân đội; phải thường xuyên làm tốt công tác giáo dục chính trị, giác ngộ xã hội chủ nghĩa, quán triệt sâu sắc đường lối, chính sách của Đảng cho mọi quân nhân. Người nói: "Đã là quân đội nhân dân thì phải học chính sách của Đảng... Chính cương và chính sách của Đảng đối với công việc kháng chiến và kiến quốc là áp dụng chủ nghĩa Mác - Lê-nin vào hoàn cảnh của cách mạng ta"⁽⁴⁾.

Bản chất giai cấp công nhân của quân đội, theo Hồ Chí Minh, còn được thể hiện ở việc giải quyết mối quan hệ giữa quân đội với nhân dân, mối quan hệ giữa quân đội với bạn bè quốc tế và mối quan hệ trong nội bộ quân đội theo lập trường của giai cấp công nhân. Về *mối quan hệ giữa quân đội với nhân dân*, Người nhiều lần nhắc nhở: Quân đội ta là quân đội nhân dân, đánh giặc là vì dân, nhưng không phải là "cứu tinh" của dân. Phải làm thế nào để khi mình chưa đến, thì dân trông mong, khi mình đến thì dân giúp đỡ, khi mình đi nơi khác thì dân luyến tiếc. Muốn vậy, bộ đội phải giúp đỡ dân, thương yêu dân. Người nói: "Dân như nước, quân như cá. Phải làm cho dân hết sức giúp đỡ mình thì mình mới đánh thắng giặc"⁽⁵⁾. Về *mối quan hệ giữa quân đội với bạn bè quốc tế*, Người thường xuyên căn dặn rằng, phải làm sao để mối quan hệ đó luôn luôn bền chặt, trong sáng; phải coi nhiệm vụ giúp đỡ bạn là quan trọng và vẻ vang, bởi giúp đỡ bạn cũng có nghĩa là mình tự

(3) Hồ Chí Minh: *Sách*, t.11, tr.350

(4), (5) Hồ Chí Minh: *Sách*, t.6, tr.318, 319; 207

giúp mình. Theo Người, muốn làm tròn nhiệm vụ đó, phải "Nêu cao tinh thần quốc tế, tôn trọng chủ quyền, tôn trọng phong tục tập quán, kính yêu nhân dân của nước bạn"⁽⁶⁾. Về *mối quan hệ trong nội bộ quân đội*, Người yêu cầu phải xây dựng tinh thần đoàn kết, gắn bó giữa các đội viên, giữa cán bộ với chiến sĩ, bởi chỉ có như vậy mới tạo nên sức mạnh trong quân đội. Theo Người, để làm được điều đó, một mặt, phải "nâng cao kỷ luật tự giác của bộ đội", trong đó cán bộ phải thật sự gương mẫu trước các đội viên, luôn luôn quan tâm, săn sóc đến đời sống vật chất và tinh thần cũng như sức chiến đấu của các đội viên; mặt khác, phải duy trì nghiêm kỷ luật quân đội. Người nói: "Quân đội mạnh là nhờ giáo dục khéo, nhờ chính sách đúng và nhờ kỷ luật nghiêm. Vì vậy, kỷ luật phải nghiêm minh"⁽⁷⁾.

*
* * *

Trải qua 60 năm xây dựng, chiến đấu và trưởng thành, được dẫn dắt bởi tư tưởng Hồ Chí Minh về bản chất giai cấp công nhân của quân đội, quân đội ta luôn luôn chứng tỏ là một quân đội kiểu mới, lực lượng chính trị tin cậy của Đảng trong kháng chiến chống ngoại xâm cũng như xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Ngày nay, nhiệm vụ xây dựng quân đội theo hướng cách mạng, chính quy, tinh nhuệ và từng bước hiện đại đang đứng trước nhiều thuận lợi và thách thức. Đáng chú ý là, những biến đổi kinh tế - xã hội ở trong nước gắn liền với tính chất phức tạp của cuộc đấu tranh dân tộc và giai cấp trong bối cảnh quốc tế có nhiều thay đổi tác động đến việc giữ vững bản chất cách mạng và sức mạnh chiến đấu của quân đội. Trong đó phải kể đến những thủ đoạn tinh vi, xảo quyệt của các thế lực thù địch hòng làm phai nhạt bản chất giai cấp công nhân, "pha loãng" rồi đi tới "phi chính trị hóa" quân đội ta. Trước những tác động đó, một bộ phận quân nhân đã có biểu hiện mơ hồ, mất cảnh giác, suy thoái về đạo đức, lối sống; cá biệt có người giảm sút ý chí chiến đấu, phai nhạt lý tưởng và niềm tin vào sự thắng lợi của

chủ nghĩa xã hội. Đồng thời, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc hiện nay có những bước phát triển mới đòi hỏi quân đội phải thực sự là công cụ bạo lực sắc bén, lực lượng chính trị trung thành với Đảng, với giai cấp công nhân, đủ sức làm nòng cốt cho toàn dân đánh thắng mọi kẻ thù trong bất kể loại hình chiến tranh nào. Do đó, việc giữ vững và tăng cường bản chất giai cấp công nhân của quân đội, không được lơ là, mất cảnh giác càng có ý nghĩa quan trọng.

Để tiếp tục tăng cường bản chất giai cấp công nhân của quân đội trong giai đoạn hiện nay, cần tiến hành đồng bộ một số giải pháp sau:

Một là, "tăng cường sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng đối với Quân đội nhân dân"⁽⁸⁾. Điều đó gắn liền với việc tiếp tục thực hiện tốt cuộc vận động xây dựng, chỉnh đốn Đảng, theo tinh thần Nghị quyết Trung ương 6 (lần 2) khóa VIII và kết luận của Hội nghị Trung ương 4, khóa IX, trong toàn Đảng, cũng như trong tổ chức đảng bộ quân đội. Việc tăng cường xây dựng đảng bộ quân đội trong sạch, vững mạnh hiện nay cần tập trung nâng cao năng lực lãnh đạo và sức mạnh chiến đấu của các tổ chức cơ sở đảng, năng lực của các cấp ủy trong việc quán triệt và tổ chức thực hiện các nghị quyết của Đảng; nâng cao tính tiên phong, gương mẫu của đảng viên, đẩy mạnh tự phê bình và phê bình; gắn công tác rèn luyện, quản lý đảng viên với việc xây dựng đội ngũ cán bộ, xây dựng tổ chức đảng trong sạch vững mạnh với xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện; tích cực tìm các giải pháp tăng cường vững chắc số chi bộ đại đội có cấp ủy; chăm lo xây dựng cơ quan chính trị và đội ngũ cán bộ chính trị để nâng cao tính hiệu lực và hiệu quả của công tác đảng, công tác chính trị trong quân đội.

(Xem tiếp trang 25)

(6) Hồ Chí Minh: *Sđd*, t 7, tr 64

(7) Hồ Chí Minh: *Sđd*, t 6, tr 560

(8) *Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng toàn quốc lần thứ IX*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2001, tr 119

trường đào tạo công nhân ở Khu công nghiệp Việt Nam - Xin-ga-po.

Cùng với việc đào tạo nghề cho lao động còn hàng loạt vấn đề về đời sống của họ cũng phải được chăm lo. Đây là vấn đề liên quan trực tiếp đến chất lượng lao động, là trách nhiệm lớn thuộc về các cơ quan quản lý nhà nước các cấp. Tuy nhiên, hiện nay, đời sống người lao động có khó khăn, chất lượng lao động chưa được nâng cao; cơ sở hạ tầng xã hội (nhà ở, bệnh viện, nhà trẻ...) thiếu thốn. Đây là vấn đề xã hội cấp bách, nổi lên trong hoạt động ở hầu hết các khu công nghiệp, nhất là ở những thành phố lớn. Hội thảo cho rằng để cải thiện tình trạng này đòi hỏi các cấp, các ngành từ trung ương đến địa phương phải cùng nhau giải quyết. Trong đó, cần có sự đầu tư thích đáng cả về vốn, về cơ chế chính sách thích hợp trên cơ sở thực hiện theo chương trình, đề án tổng thể.

Chín là, xây dựng tổ chức đảng, các tổ chức đoàn thể và xây dựng đội ngũ công nhân, phải trở thành chương trình công tác vừa cấp bách, vừa thường xuyên của cả hệ thống chính trị, hệ thống quản lý nhà nước về hoạt động các khu công nghiệp. Trước hết, cần tiến hành việc khảo sát, đánh giá thực trạng hoạt động của tổ chức đảng, của các đoàn thể (Công đoàn, Đoàn Thanh niên...). Đồng thời, triển khai thực hiện mạnh mẽ, có hiệu quả các chủ trương của Bộ Chính trị và Ban Bí thư Trung ương Đảng về xây dựng tổ chức đảng, các đoàn thể trong các doanh nghiệp tư nhân, doanh nghiệp có vốn nhà nước liên doanh với nước ngoài. Làm tốt hơn nữa công tác vận động công nhân, đẩy mạnh công tác giáo dục ý thức chính trị, nâng cao trình độ hiểu biết về luật pháp, ý thức tôn trọng luật pháp, ý thức bảo vệ môi trường, bảo vệ quyền lợi người lao động, chăm lo và rèn luyện tác phong công nghiệp, nâng cao tay nghề.... □

TĂNG CƯỜNG BẢN CHẤT ...

(Tiếp theo trang 15)

Hai là, nâng cao chất lượng công tác giáo dục chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối quân sự, quốc phòng của Đảng trong quân đội, đặc biệt ở đơn vị cơ sở, bằng nhiều hình thức, nhiều con đường phù hợp với từng đối tượng giáo dục; làm cho mọi quân nhân hiểu rõ hơn bản chất giai cấp của Đảng, tự giác rèn luyện, phấn đấu theo nếp sống chính quy, khắc phục tác phong sinh hoạt kiểu sản xuất nhỏ; không ngừng nâng cao cảnh giác cách mạng, tinh thần quốc tế, quán triệt sâu sắc hơn mục tiêu của sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc hiện nay mà Nghị quyết Hội nghị Trung ương 8, khóa IX đã xác định. Bên cạnh đó, cần chủ động đẩy mạnh tiến công trên mặt trận tư tưởng lý luận, đấu tranh chống lại các thủ đoạn hòng "phi chính trị hóa" quân đội ta.

Ba là, các đơn vị quân đội cần tăng cường quan hệ máu thịt với nhân dân, tích cực vận động nhân dân thực hiện tốt chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước; đồng thời, trực tiếp tham gia xây dựng cơ sở chính trị trên các địa bàn đóng quân bằng nhiều hình thức phù hợp với chức năng của mình, góp phần củng cố hệ thống chính trị ở cơ sở vững mạnh, nâng cao đời sống nhân dân, nhất là ở vùng sâu, vùng xa, vùng căn cứ cách mạng. Trong quá trình đó, cần giữ nghiêm kỷ luật dân vận và phẩm chất "Anh bộ đội Cụ Hồ" trong thời kỳ đổi mới.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về bản chất giai cấp công nhân của quân đội và tăng cường bản chất đó trong quân đội là một di sản quý báu về mặt lý luận và thực tiễn của toàn Đảng, toàn quân và toàn dân ta. Tư tưởng đó luôn soi sáng sự nghiệp xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam tinh nhuệ và hiện đại; cần được chúng ta quán triệt sâu sắc hơn nữa và vận dụng một cách sáng tạo vào cuộc sống hiện thực, để đáp ứng tốt hơn yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong giai đoạn phát triển mới. □